

den van't Eplandt van Ween leydt wel juist op 55 graden en 54 minuten: en gemerckt de Sondt maer anderhalf oft twee mylen van daer en is / en dat Westelijcker als Noorden: soo en kan nootsakelijck de Sondt niet hoogher ligghen als 36 graden: ende volghens dien / soo wy (naet ghemeyne ghevoelen) van de Sondt tot Schagen rekenen 25 mylen / soo soude den hoek van Schaghen ligghen op 27 graden en 11 oft 12 minuten / welck van Wagheners stellinghe by nae twee derdendeelen van een graedt scheelt. Ofte soo Schaghen lagh op sulcke hooghde als Waghenaeer schrijft / soo soude Schaghen ende de Sondt verscheyden ligghen ontrent 38 mylen / welck niet te ghelooben en is. Meer dierghelijcke/ende (soo ick gheloobe) noch grooter missinghen souden werden bevonden / soo men de rechte waerheydt daer van mocht weten.

Behalven 'tghene boorszeyden is/hebben wy hier by gheboecht eene korte onderwysinghe in de Const der Zee-vaert/ daer inne grondelijck gheleert werdt/ alles wat een Zeebarende Man upt de Astronomia van noode is / in welke dingen tot noch toe groot misbruyck onder het Zeebarende volck onnime ghegaen heeft. Maer onnodighe dinghen / daer mede tenighe de Zeebaerders te bergheefs beware / hebben wy ongheroert ghelaten: als / wat daer zijn de Eccentricitates/ Auges/ ofte Apogea en Perigea / de Longitudo / Latitudo / en de Parallaxis der Planeten: alle welke dinghen / ghelijck meer andere Astronomische hooghe speculatiën / in de Zeevaert gheen ghebruyck en hebben / en een Zeebarende Man gheen voordeel en connen doen.

Desghelijcks hebben wy boorzeyden ghegaen / per te schrijven van't vinden der lengde / datmen ghemeynlijck noemt / het Oost ende West waer van eenighe hen roemen groote dinghen daer in ghevonden te hebben / jaer datmen zinnen wegh van licht ghekomen is / en is niet alleen onnut / maer (soo men hem daer toe verlaten wilde) oock schadelijck ende bedrieghelijck / waer van wy in't vierde Deel deses Boecks breeder dencken te schrijven / als oock wat nutticheydt een Stuerman mach ghenieten upt de Raeld-wysinghe oft veranderinghe der Compassen / waer op dese nieuwe vonden sonder grondt ghe-

